

KRAJINA VIDENÁ A CÍTENÁ

Mimikry: schopnosť niektorých živočíchov prispôbovať sa z ochranných dôvodov svojmu okoliu, napr. farbou srsti, tvarom tela a podobne.

Obr. 1 Mimikry v prírode – Listovka zelená

Krajinomalba je druh maliarstva, v ktorom je na obraze zachytená predovšetkým krajina - príroda, jej konkrétna časť alebo úsek. Obraz, ktorý takýmto maliarstvom vzniká, sa volá krajina,

krajinka, krajinomalba. Malba nemusí predstavovať iba klasické realistické vyjadrenie, tento námet umožňuje vytvoriť aj súčasné, moderné predstavy krajiny.

Obr. 2 Taliansko

Krajina je sama o sebe skôr určitým rámcom než samotnou vecou. Jej vnímanie a vystihnutie vyžaduje popri pozorovacom talente ešte určitú mieru abstraktného myslenia. Krajinomalba je za istých okolností nadstavbou, pretože umenie vždy vystihuje hlavne dej, teda väčšinou ľudské

postavy a ich konanie. Zaujímavé je to, že sa krajinomalba zrodila v Holandsku, zatiaľ čo v Taliansku, ktoré predovšetkým v renesancii a baroku výrazne určovalo celoeurópske výtvarné trendy, o krajinomalbu veľký záujem nebol.

Obr.3 Holandsko

Obr.4 Taliansko

Dôvodov tohto javu je viac: jedným z nich je malá dramatickosť a v podstate nezaujímavosť skutočnej holandskej krajiny a preto sa tu uplatňovala silná potreba sprostredkovať krásnu, ideálnu krajinu pomocou obrazov. Naproti tomu značná časť Talianska má veľmi dramatickú a fotogenickú krajinu. Dôvodom je aj vplyv kalvínskej reformácie v Holandsku, ktorá imperatívne zakazovala náboženské obrazy, čo bolo vždy hlavnou úlohou výtvarného umenia v minulých rokoch. Z podobných dôvodov v Holandsku prakticky v tej istej dobe vzniklo maľovanie zátiší.

Obr. 5 „Zakladateľským“ dielom impresionizmu je podľa odborného konsenzu obraz, ktorý zachytáva scénu z prístavu v Le Havre. Monet sa do tohto mesta často vracal. Obraz nazval jednoducho „Impression, soleil levant“ (v preklade z francúzštiny „Dojem, východ slnka“). Prvé slovo sa napokon vžilo pre celý smer.

Nárast záujmu o krajinomalbu v 18. a 19. storočí súvisí s odklonením sa od tém náboženskej maľby, nie preto, že by náboženská maľba bola zakazovaná, ale vplyva na to racionalizácia životných postojov, ale aj opak, lebo na všetko je nazerané len po rozumovej stránke.

Obr. 6 Manfred Voss – Reine Lofoty

Naopak ústup krajinomalby v 20. storočí súvisí s rozvojom fotografie. Vo svojich fotografiách sa mnohí fotografi venovali a venujú práve téme krajiny, čím vlastne priamo nadväzujú na svojich maliarskych predchodcov, alebo ich jednoducho vytláčajú, tak ako kedysi nahradili portrétistov. Jav je to len prechodný, lebo krajinomalba si hľadá a nachádza nový vyjadrovací jazyk a formu. V septembri 2020 sa neprofesionálni výtvarníci z Banskobystrického kraja stretli na tvorivej dielni. Pod vedením skúseného pedagóga profesora Uhela sa pokúsili o krajinomalbu. Úlohu im lektor žánrovo sťažil – hrali sa mimikry, alebo aj puzzle. Do krajiny vkomponovali alebo vkladali svoje „výtvarno“ na krajinárske videné a cítené.

Obr.7 Obr.8 Obr.9
Práce účastníkov tvorivej dielni:
Krajina videná a cítená

